



DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres ref.:
201204272-/LDT

Vår ref.:
12/08950-6

Dato:
21.01.2013

Høring - NOU 2012:17 - Om kjærlighet og kjøletårn

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 26. oktober.

Utenriksdepartementet arbeider med Norges internasjonale engasjement og forpliktelser på hiv-området, særlig gjennom UNAIDS der departementet også har gitt støtte til et prosjekt som omhandler problematikken rundt kriminalisering av overføring av hiv-smitte.

Utenriksdepartementets kommentarer er basert på kontakt med UNAIDS.

Utenriksdepartementet vil berømme det grundige arbeidet utvalget har gjort for å belyse ulike problemstillinger knyttet til kriminalisering av overføring av hiv-smitte. Dette arbeidet har få, om noen internasjonale sidestykker og vil kunne tjene som modell for andre land. UNAIDS anbefaler land å foreta en gjennomgang av sin lovgivning på dette området. Det at Norge, som en av de største bidragsyterne til UNAIDS, selv har gjort dette, stryrker både UNAIDS' og Norges troverdighet internasjonalt.

Generelt har UNAIDS gått i mot egne straffebud kun for overføring av hiv, men er ikke nødvendigvis motstander av et spesifikt straffebud for overføring av farlige sykdommer generelt. Imidlertid kan slike straffebud ende opp med å diskriminere mennesker som lever med hiv, hvis kun disse rammes av dem. UNAIDS understreker viktigheten av at alle har rett til en rettfærdig rettergang der menneskerettighetene er respektert og at man kan få en full prøving og bevisgjennomgang av sin sak.

NOUens konklusjoner avviker fra UNAIDS' anbefalinger på enkelte områder.

Et viktig område er at det å utsette noen for smittefare kan rammes av straffebudet i forslaget til ny § 237 i straffeloven. Dette går UNAIDS mot i sine anbefalinger. Organisasjonen viser til at det ikke er mulig å påvise skade i å være utsatt for smittefare. Videre vises det til at seksuell aktivitet, der smittefaren oppstår, er en meget vanlig og utbredt aktivitet som i seg selv ikke regnes som negativ og som ikke bør straffes. Antallet tilfeller av smittefare vil også derfor

være meget høyt, og det vil være uhensiktsmessig å straffe alle disse. UNAIDS ser positivt på at det legges opp til at man fritas for straff hvis man har benyttet kondom, samt at ikke alle tilfeller av smittefare (f.eks engangstilfeller) vil rammes av straffebudet. UNAIDS ønsker også at man skal vurdere hvorvidt det å være under effektiv behandling skal unnta for straff på samme måte som kondombruk. Når det gjelder mulighet for å gi informert samtykke, anses prosedyren som angis (smitteveiledning med helsepersonell) som lite realistisk. Hvis Norge opprettholder straff for å utsette noen for smittefare, vil dette innebære at norsk lov avviker fra UNAIDS' anbefalinger på dette punkt.

UNAIDS går ikke i seg selv i mot at overføring av hiv-smitte skal kunne straffes, men har et langt mer skjerpet skyldkrav enn anbefalingene i NOUen legger opp til. UNAIDS anbefaler at kun smitteoverføring der den smittede har hatt intensjon om å overføre smitte, og smitte faktisk er blitt overført skal kunne rammes av et straffebud. NOUens forslag om også å kunne straffe smitteoverføring med et svakere skyldkrav enn faktisk intensjon om å overføre smitte vil ikke være i tråd med UNAIDS' anbefalinger på området.

For øvrig kan det tilføyes at UNAIDS, i likhet med NOUen, fremmer andre tiltak enn straff for å hindre overføring av hiv. Det pekes på at det ikke fins bevis for at kriminalisering og straff fører til adferdsendringer hos mennesker med uønsket adferd, det er langt viktigere å tilby behandling og å drive forebyggende virksomhet. Blant UNAIDS' mål er å eliminere diskriminering av hiv-smittede, slik at hiv-smittede kan ha vanlige liv og at det ikke er stigma knyttet til å teste seg for hiv og å motta behandling for sykdommen. Frykten er at for vidtgående kriminalisering av overføring av hiv vil motvirke dette.

UNAIDS understreker også at egne straffebud mot overføring av smittsomme sykdommer må innføres sammen med ressurser og en plan for nødvendig opplæring av politi og rettsvesen for hvordan lovbestemmelsene skal tolkes og benyttes.

Med vennlig hilsen

Kristian Jervell
avdelingsdirektør

Ingeborg Eilertsen
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.